

Temaer og perspektiver
på ø-udvikling

fra formanden for
Sammenslutningen af Danske
Småøer

MPA

MPA

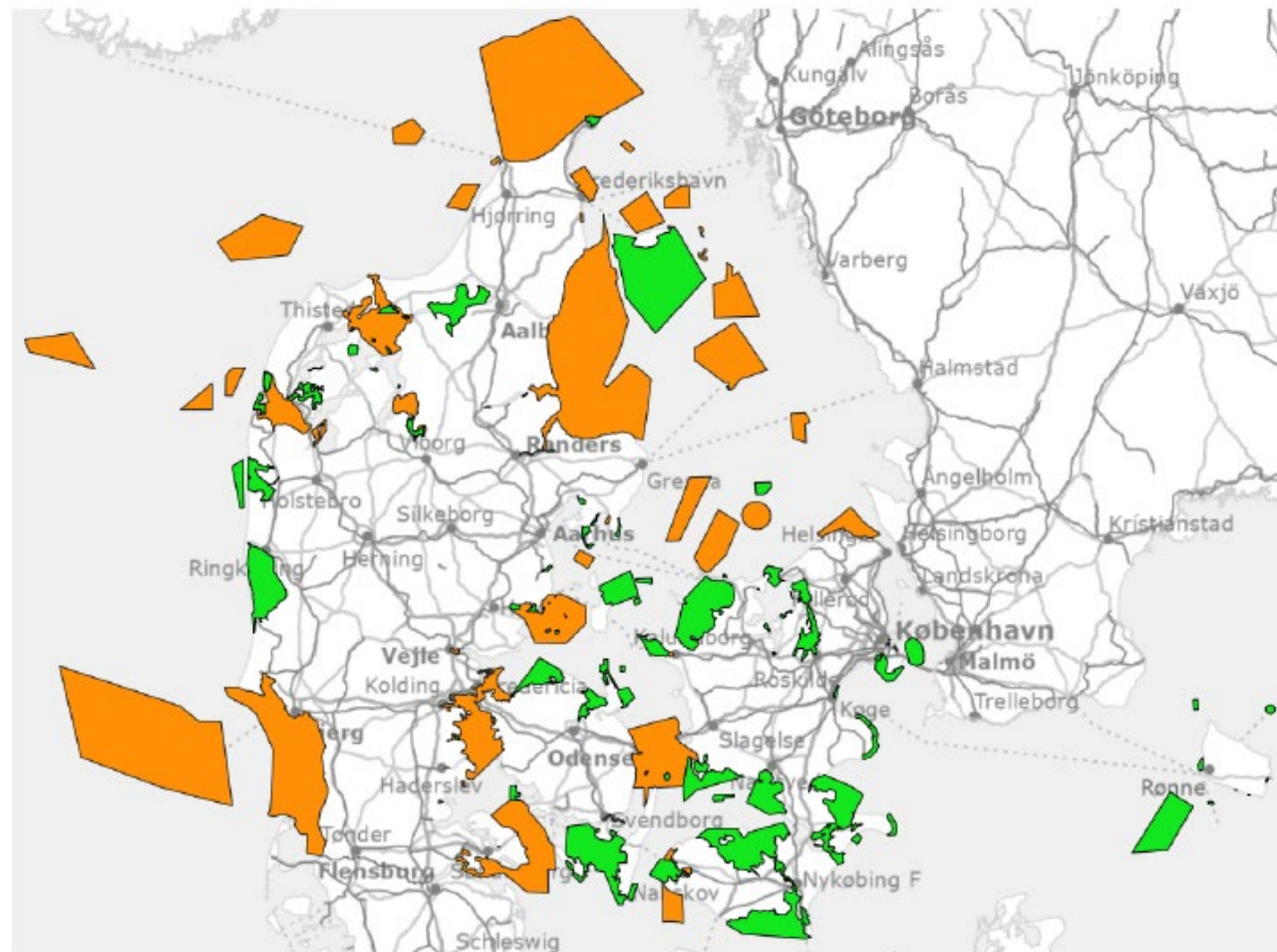

Figure I. Geographical distribution of the marine protected areas (MPAs) that have been assessed to fulfil (green) or not fulfil (orange) the IUCN definition for protected areas. Some areas are so small that they cannot be seen on the map.

MPA

Det betyder, at følgende delelementer undersøges, med henblik på at afgøre om det givne område kan betragtes som et beskyttet område i overensstemmelse med IUCNs kriterier, dvs.:

1. Klart defineret geografisk
2. Anerkendt som beskyttet
3. Dedikeret til beskyttelse
4. Forvaltet (via plejeplaner, driftsplaner eller på anden vis)
5. Baseret på lovgivning eller andre effektive midler
6. Opnåelse af langsigtet beskyttelse
7. Natur findes i området (biodiversitet, geodiversitet, landskab)
8. Forbundne økosystemtjenester er i overensstemmelse med beskyttelse
9. Beskyttelse af kulturarv harmoniserer med naturbeskyttelse, og sårbar kulturarv er beskyttet.

MPA-råd

Et ideelt MPA-råd (Marine Protected Area) balancerer miljøbeskyttelse med de lokale beboeres behov og sociale, økonomiske interesser. Her er nogle nøgleprincipper og funktioner, der kan skabe et harmonisk og effektivt MPA-råd:

- 1. Repræsentation af alle interessenter:** Rådet bør inkludere en bred vifte af repræsentanter: lokale beboere, fiskere, turismeaktører, miljøeksperter, myndigheder og forskere. Det giver en balanceret tilgang, hvor alle får en stemme og føler ejerskab over beslutningerne.
- 2. Lokalsamfundets medbestemmelse:** Et succesfuldt MPA-råd giver lokalsamfundet en central rolle i beslutningsprocessen. Dette kan opnås ved at give plads til borgerdrevne initiativer og høringer samt ved at sikre, at beslutninger er gennemsigtige og inkluderende.
- 3. Økonomiske støtteordninger og incitament:** MPA-rådet kan udvikle økonomiske støtteprogrammer for bæredygtige erhverv og initiativer, der fremmer både miljø og lokalsamfund. Dette kan være tilskud til bæredygtig fiskeri, øko-turisme eller projekter, der forbedrer biodiversiteten. Der kan også skabes incitament til at tiltrække privat finansiering, som kan gå til samfundsudviklende aktiviteter.

MPA-råd

Et ideelt MPA-råd (Marine Protected Area) balancerer miljøbeskyttelse med de lokale beboeres behov og sociale, økonomiske interesser. Her er nogle nøgleprincipper og funktioner, der kan skabe et harmonisk og effektivt MPA-råd:

- 1. Repræsentation af alle interessenter:** Rådet bør inkludere en bred vifte af repræsentanter: lokale beboere, fiskere, turismeaktører, miljøeksperter, myndigheder og forskere. Det giver en balanceret tilgang, hvor alle får en stemme og føler ejerskab over beslutningerne.
- 2. Lokalsamfundets medbestemmelse:** Et succesfuldt MPA-råd giver lokalsamfundet en central rolle i beslutningsprocessen. Dette kan opnås ved at give plads til borgerdrevne initiativer og høringer samt ved at sikre, at beslutninger er gennemsigtige og inkluderende.
- 3. Økonomiske støtteordninger og incitament:** MPA-rådet kan udvikle økonomiske støtteprogrammer for bæredygtige erhverv og initiativer, der fremmer både miljø og lokalsamfund. Dette kan være tilskud til bæredygtig fiskeri, øko-turisme eller projekter, der forbedrer biodiversiteten. Der kan også skabes incitament til at tiltrække privat finansiering, som kan gå til samfundsudviklende aktiviteter.

MPA-råd

4. **Kompensationsordninger og uddannelse:** Det er vigtigt, at MPA-rådet tilbyder kompensation til de lokalsamfund, der påvirkes direkte af MPA-restriktioner, såsom fiskere, der må ændre deres praksis. Samtidig kan der investeres i uddannelsesprogrammer, der opbygger nye færdigheder og skaber job inden for bæredygtige erhverv.
5. **Forskning og datadrevet beslutningstagning:** En vigtig rolle for MPA-rådet er at støtte og finansiere forskning, der giver en bedre forståelse af områdets biodiversitet og de menneskelige aktiviteter, der påvirker miljøet. Ved at basere beslutninger på solid data sikres et mere effektivt og præcist beskyttelsesarbejde.
6. **Kommunikation og oplysning:** Rådet skal formidle klart og engagerende, hvorfor bestemte tiltag er nødvendige, og hvordan de gavner både miljøet og lokalsamfundet. Dette kan styrke lokal opbakning og forståelse.

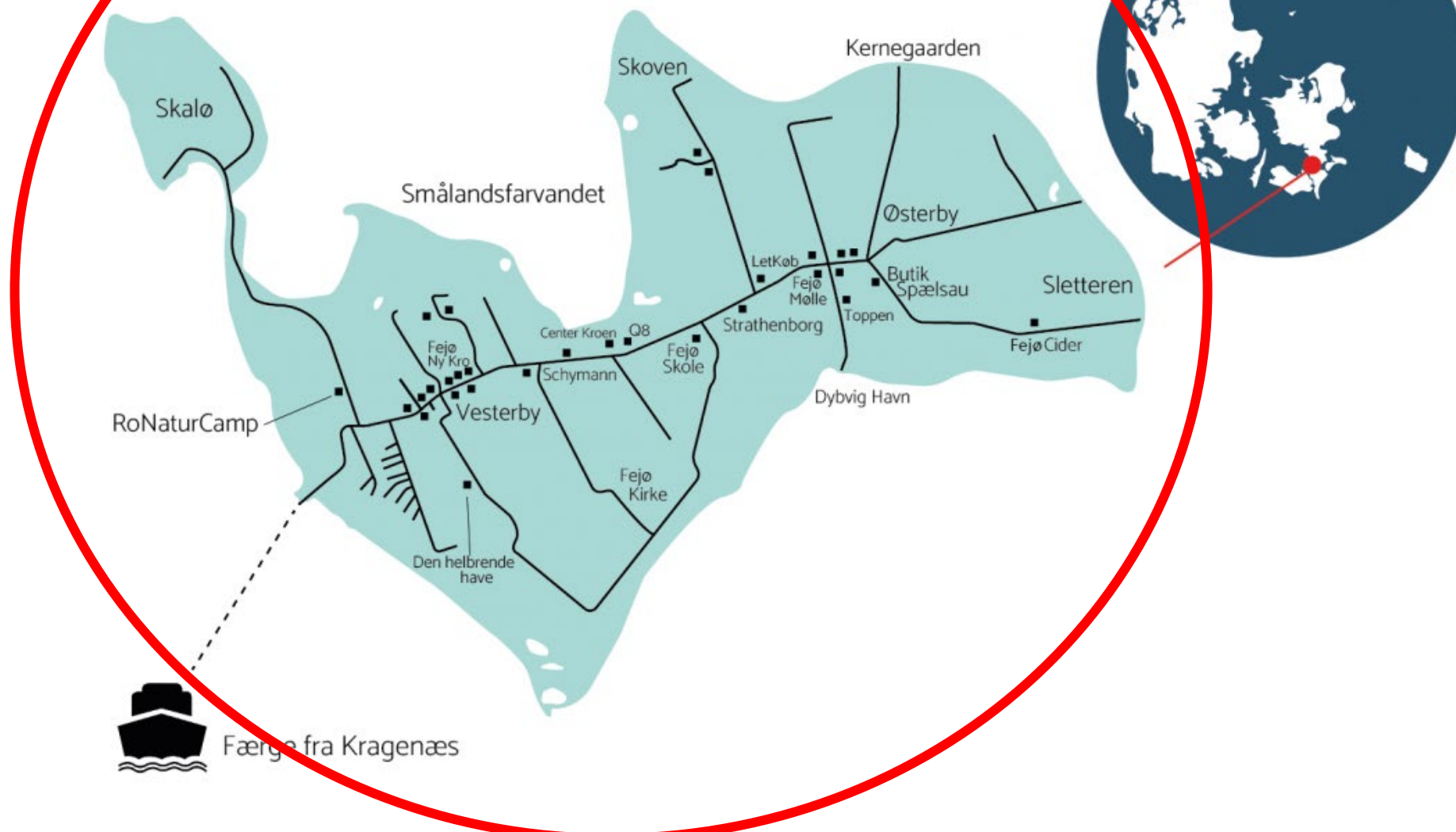
0

Med disse principper kan et MPA-råd skabe en model, hvor både bevaring af havmiljøet og hensynet til lokalsamfundets behov går hånd i hånd.

MPA

MPA

MPA

MPA-råd

Her er nogle eksempler på steder, hvor MPA-råd og bestyrelser har arbejdet aktivt for både at beskytte havmiljøet og støtte lokalsamfundene:

1. Cabo Pulmo National Marine Park, Mexico

I Cabo Pulmo, på Mexicos Baja California-halvø, lykkedes det lokalsamfundet at omdanne et overfisket område til et af verdens mest sunde marine økosystemer. Gennem et MPA-råd, der involverede lokale beboere og miljøforkæmpere, blev fiskeriet midlertidigt stoppet, hvilket tillod fiskebestandene at regenerere. Dette skabte grobund for økoturisme, som blev en indbringende aktivitet for lokalsamfundet. Rådet opretholder stadig beskyttelsesreglerne, samtidig med at det arbejder tæt med lokalsamfundet for at sikre bæredygtighed og økonomisk stabilitet.

2. Isle of Arran Community of Marine Conservation, Skotland

Øen Arran i Skotland har et MPA-råd drevet af lokale indbyggere, der kæmpede for at få etableret en beskyttelseszone efter at have set de negative virkninger af overfiskeri og industrielt fiskeri på havmiljøet. Rådet samarbejder med forskere og har etableret 'No Take Zones', hvor alle former for fiskeri er forbudt, for at fremme regenerering af havets ressourcer. Samtidig har de lokale fiskere fået støtte til at udvikle bæredygtige fiskeriteknikker og alternative indkomstmuligheder, som f.eks. kystnær økoturisme.

3. Mediterranean MPAs (Frankrig, Italien, Kroatien)

I Middelhavsregionen har flere MPA'er i lande som Frankrig, Italien og Kroatien været pionerer i at skabe samarbejdsplatforme mellem myndigheder, forskere og lokalsamfund. Deres MPA-råd fokuserer på at opnå bæredygtighed ved at kombinere turisme og fiskeri med beskyttelsesinitiativer. De tilbyder blandt andet bæredygtighedsuddannelser til lokale aktører og giver turismeaktører incitament til at tilbyde miljøvenlige aktiviteter. Mange af disse områder samarbejder også om at indsamle data og udvikle standarder for beskyttelsesforanstaltninger.

Termer

Vandopland

Vandoplandsstyregupper

Vandområde

Vandområdedistrikt

Vandområdeplaner

CLT

Community Land Trusts

Community Land Trusts (CLTs) er nonprofitorganisationer, der opkøber og forvalter jord og ejendomme på vegne af lokalsamfundet. Formålet med en CLT er at sikre, at jord og boliger forbliver tilgængelige og økonomisk overkommelige for beboere på lang sigt. I en CLT ejer organisationen selve grunden, mens bygningerne på jorden kan ejes eller lejes af private individer, men med visse restriktioner. Denne model gør det muligt for CLT'en at beskytte mod private investeringer og prisstigninger, hvilket hjælper med at bevare ejendomme som en ressource for lokalsamfundet og kommende generationer.

Community Land Trusts

For danske småøer kunne CLT'er være en løsning på flere udfordringer:

- 1. Sikring af lokal bosætning:** CLT'er kan forhindre, at ejendomme på småøerne bliver opkøbt af eksterne investorer eller til sommerhuse, som ofte driver priserne op og reducerer mulighederne for permanent bosætning. Dette kan hjælpe med at sikre, at øerne forbliver beboelige for lokale familier og nye tilflyttere, som bidrager til det sociale og økonomiske liv på øerne.
- 2. Bevaring af kultur og fællesskab:** Ved at eje og forvalte jord kollektivt kan CLT'er hjælpe med at bevare den lokale kultur og det fællesskab, der ofte findes på småøer. Man kan sørge for, at boliger og jord bruges på måder, der afspejler lokalsamfundets behov og værdier, frem for at lade markedsvilkår diktere udviklingen.
- 3. Fremme af bæredygtig udvikling:** CLT'er kan også bruges til at fremme bæredygtige projekter, såsom grønne energikilder, fælles haver, eller lokalt drevet turisme, som kan bidrage til økonomisk vækst og samtidig bevare naturressourcerne. Dette kunne eksempelvis omfatte projekter, der støtter småskala landbrug, miljøvenlig byggeri eller energifællesskaber.

Community Land Trusts

4. Stabilisering af boligpriser: En CLT kan hjælpe med at holde boligpriserne nede på et niveau, som er økonomisk overkommeligt for lokale beboere og nye tilflyttere. Det kan gøre det lettere for unge og familier at bosætte sig og blive på øerne, hvilket kan modvirke fraflytning og skabe en mere stabil befolkningsstruktur.

5. Støtte til lokale initiativer: CLT'er kan også virke som en platform for at tiltrække ekstern finansiering til projekter, der kan støtte lokalsamfundet, fx private investeringer til fællesskabsnyttige formål, hvor en trust kan fungere som forvalter og sikre, at ressourcerne bruges til gavn for øen.

En CLT kunne altså være et middel til at skabe bæredygtig og inkluderende udvikling på de danske småøer ved at beskytte jorden mod private investeringer og sikre, at de bliver brugt på måder, der gavner det samlede fællesskab.

Community Land Trusts

Her er nogle eksempler på nationale Community Land Trusts (CLT'er) fra forskellige lande, som har haft succes med at beskytte boliger og jorde til gavn for lokalsamfundet:

1. **England – National Community Land Trust Network:**

Denne nationale organisation arbejder med lokale CLT'er i hele England for at støtte etablering og drift af CLT'er. De har støttet adskillige projekter, der tilbyder økonomisk overkommelige boliger og faciliteter til lokalsamfundene. Eksempler inkluderer udvikling af landsbyboliger og støtte til udsatte områder i byerne.

2. **Skotland – Community Land Scotland:**

Skotland har en stærk CLT-bevægelse, især i de skotske højlande og øer. Community Land Scotland repræsenterer en række CLT'er, der ejer store landarealer på vegne af lokalsamfund. Herunder er eksempelvis Gigha-øen, hvor beboerne i 2002 opkøbte jorden og i dag forvalter den som et fællesskab for at bevare øens kultur og understøtte økonomisk bæredygtig udvikling.

3. **Belgien – Community Land Trust Brussels:**

CLT Brussels var den første CLT i Belgien og har haft stor succes med at tilbyde økonomisk overkommelige boliger til lavindkomstfamilier. De udvikler boliger og sikrer, at de forbliver økonomisk tilgængelige på lang sigt. CLT Brussels har også bidraget til at etablere et juridisk rammeværk, der har gjort det lettere for andre CLT'er at blive oprettet i Belgien.

Disse eksempler viser, hvordan CLT'er kan fungere i både byområder og landområder, og hvordan de kan tilpasses forskellige nationale og kulturelle kontekster. De fælles elementer er lokalsamfundenes ejerskab og kontrol med jorden, hvilket fremmer stabilitet og økonomisk overkommelige boliger for dem, der ellers kunne blive presset ud af markedet.

Ø-udviklingsplaner

Hvad er det? Og hvad betyder det
for Fejø?

Ø-udviklingsplan

Ø-udviklingsplaner

Ændringen af planloven:

- En ø-udviklingsplan giver flere muligheder end andre steder i landet for byggeri og anlæg i kystnærhedszonen og på strandbeskyttede arealer (men ikke på klitfredede arealer)
- En ø-udviklingsplan kan derfor medvirke til fremme øens erhvervs- og turismeudvikling i større omfang, end det var muligt før
- En ø-udviklingsplan kan give små øer nye, konkrete muligheder for f.eks. bosætning og ændret anvendelse af arealer og eksisterende bygninger

Ø-udviklingsplan

Ø-udviklingsplaner

- Forslag til ø-udviklingsplan udarbejdes af kommunalbestyrelsen på initiativ af øens beboere (inkl. sommerhus- og flexboligejere) - og i samarbejde med beboerne
- Kommunalbestyrelsen beslutter, om der skal udarbejdes en ø-udviklingsplan
- Planen skal omfatte hele øen – men det forudsætter ikke, at der skal ske lokalplanlægning for alle øens arealer
- Planen skal kun angive placeringen af de påtænkte boliger, erhverv, faciliteter m.v., som planen konkret drejer sig om
- Placeringen kan være inden for kystnærhedszonen og inden for strandbeskyttelseszonen, men kan også være uden for disse zoner
- Kun for de konkrete arealer, hvor de påtænkte boliger, erhverv og faciliteter ønskes placeret, skal ø-udviklingsplanen have det detaljeringsniveau, der er nødvendigt i lokalplaner

0

Ø-udviklingsplan

Ø-udviklingsplaner

- Planen skal samlet afveje og varetage hensyn til både de lokale ønsker om udvikling og hensyn til nabointeresser, øens særlige natur- og landskabsværdier og landbrugsinteresser
- Planen må ikke øge behovet for klimatilpasning og kystbeskyttelse af øen, der kan påføre øens beboere eller kommunen væsentligt øgede omkostninger
- Efter offentlig høring af forslaget til planen kan kommunalbestyrelsen bede ministeren for landdistrikter om at godkende planen – i samråd med miljøministeren
- Ministerens godkendelse betyder, at kommunalbestyrelsen kan vedtage sit forslag om en ø-udviklingsplan endeligt
- Ministeren for landdistrikters godkendelse af en kommunal ø-udviklingsplan kan ikke påklages til Planklagenævnet eller Miljø- og Fødevareklagenævnet

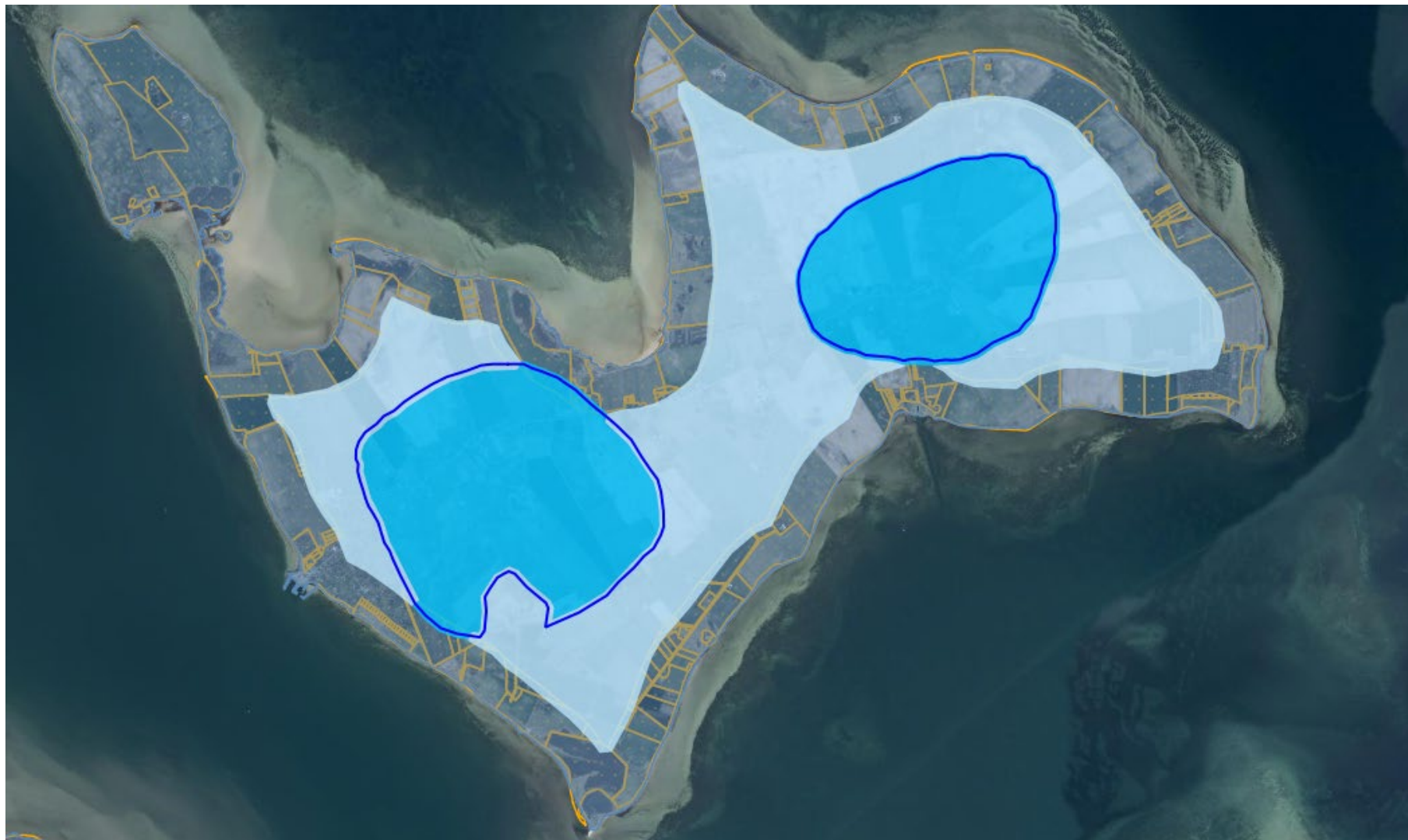
0

Arealinformation om Fejø

Indvindingsopland
(lyseblåt)
(Indvindingsoplande
er de områder, hvor
grundvandet er på vej
hen til vandværkets
indvindingsboringer)

Drikkevandsinteresser
(mørkeblåt)

Strandbeskyttelseslinjen
0-300 m kystlinjen

Dialog med landbrugsministeren

Landbrug – Trepert - Havmiljø

Udmøntningen af den grønne trepart og tiltagene i de nyeste bioordninger kan eksempelvis medføre flere **øer helt uden landbrugsproduktion**, hvilket vil indskrænke beskæftigelsesmulighederne på øerne. Det kan også resultere i **meget homogene landskaber på småøerne**, eksempelvis hvis enkelte bioordninger bliver særligt favorable, vil man kunne opleve store arealer på småøerne med meget ens blomsterbrak.

På grund af småøernes størrelse kan **konsekvenserne af de kommende ændringer være af en helt anden karakter end i resten af Danmark**.

Det er derfor afgørende, at der i udmøntningen af både den grønne trepart, de nye bioordninger og andre tiltag på området er en opmærksomhed på øernes særlige forhold og **de afledte konsekvenser, som landskabsændringer og ændrede produktionsmuligheder** vil få for både øboere og besøgende på de danske småøer.

Besøg på Avernakø 30. august

Multifuntionel jordbrug (MUFJO)

Multifunktionel Jordfordeling

Collective Impact:

<https://www.youtube.com/watch?v=583EotOK7Ug>

Landbrugsministeriet:

<https://lbst.dk/bedrift/arealer-og-ejendomme/jordfordeling/multifunktionel-jordfordeling>

Land4Climate

Nye værktøjer, mere vidensdeling og et multifunktionelt fokus på arealer. Alt det – og mere til – bliver fokus i projektet Land4Climate. En ny fælles indsats, der vil sætte skub under udtagning af lavbundsjord.

<https://gate21.dk/projekt/land4climate/>

August 2024-2027

"Det er afgørende for klima-, ressource- og naturkrisen, at vi knækker koden til at bruge vores arealer klogt, så vi både får plads til at genoprette våd natur, producere vedvarende energi, plante skov og sikre de bedste landbrugsjorder. Det er en kompliceret sudoku, som ingen har løst endnu,"

Sofus Rex, Direktør i Gate 21

Gate 21 samler kræfterne i bred partnerkreds

Mange kommuner er i fuld gang med at udtage lavbundsjord – andre er ved at starte arbejdet. Der er masser af viden, erfaring og brugbare kortlægninger i spil. I Land4Climate samler vi 10 danske og svenske kommuner, styrelser og videnspartnere, blandt andet, for at løfte opgaven på tværs af både arealdagsordener og aktører.

Projektets formål

- Udtage mere lavbund
- Finde metoder til at mindske barrierer
- Samtænke arealanvendelse og udvikle multifunktionelle løsninger
- Understøtte og facilitere inddragelsen af lokale aktører
- Udveksle viden mellem kommunerne

SMILO

SMILO

SMILO (Small Islands Organisation) supports small islands of less than 150 km² (Samsø 114 km², Langeland 151 km²) in their sustainable development and management of their resources. It supports the integrated management of island territories in the areas of **water & sanitation, waste, energy, biodiversity, landscapes and heritage**.

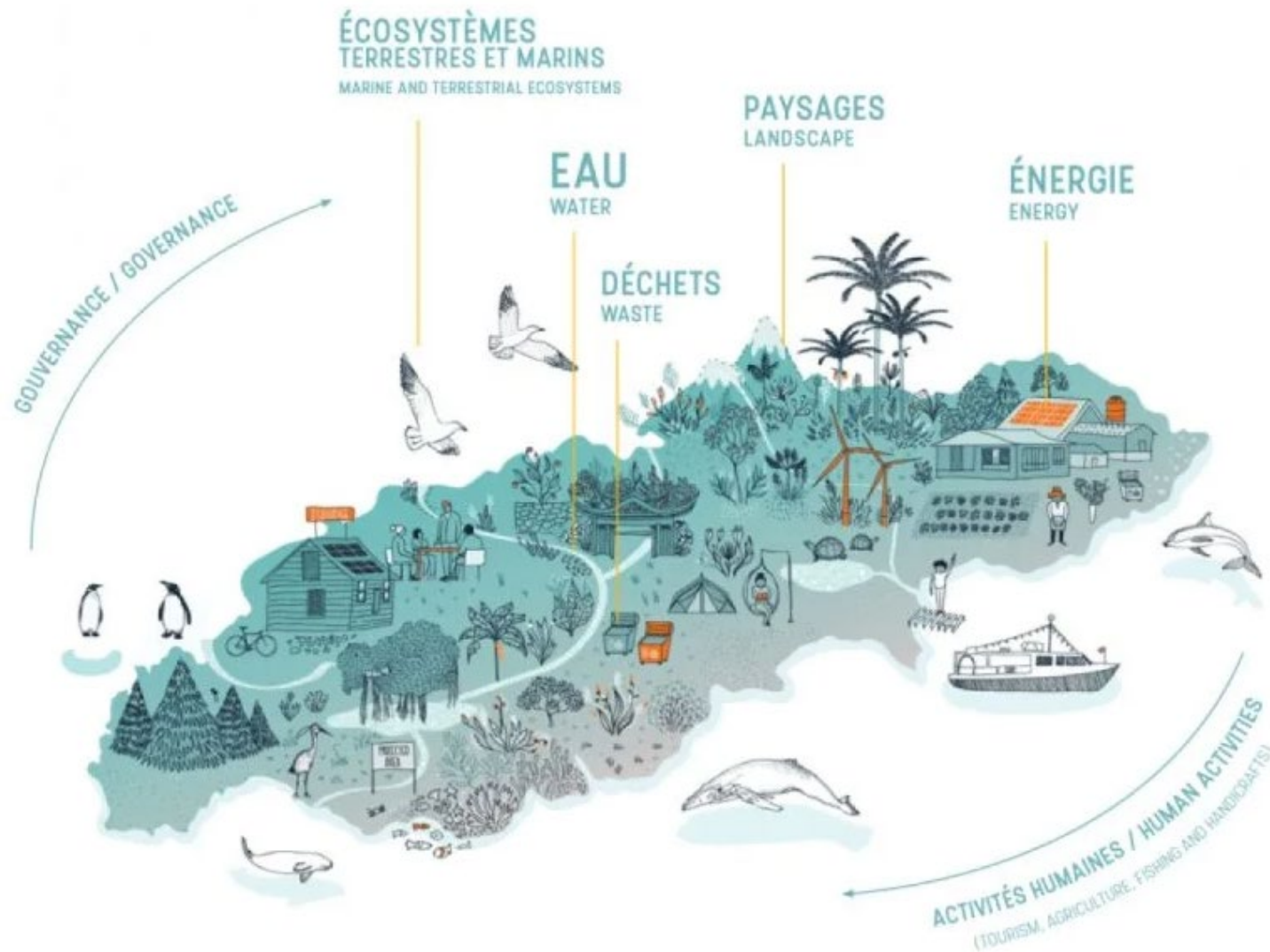
The “**Sustainable Islands**” label rewards positive local dynamics and sustainable practices. Currently, 20 islands are involved in this labelling process. SMILO provides additional support through the Islands Fund, which **finances concrete and sustainable operations on the ground**.

In order to strengthen cooperation and solidarity between islands, SMILO also animates an **international network of islands and island partners** located in Europe, the Mediterranean, West Africa, the Indian Ocean and South-East Asia

FINANCIAL PARTNERS

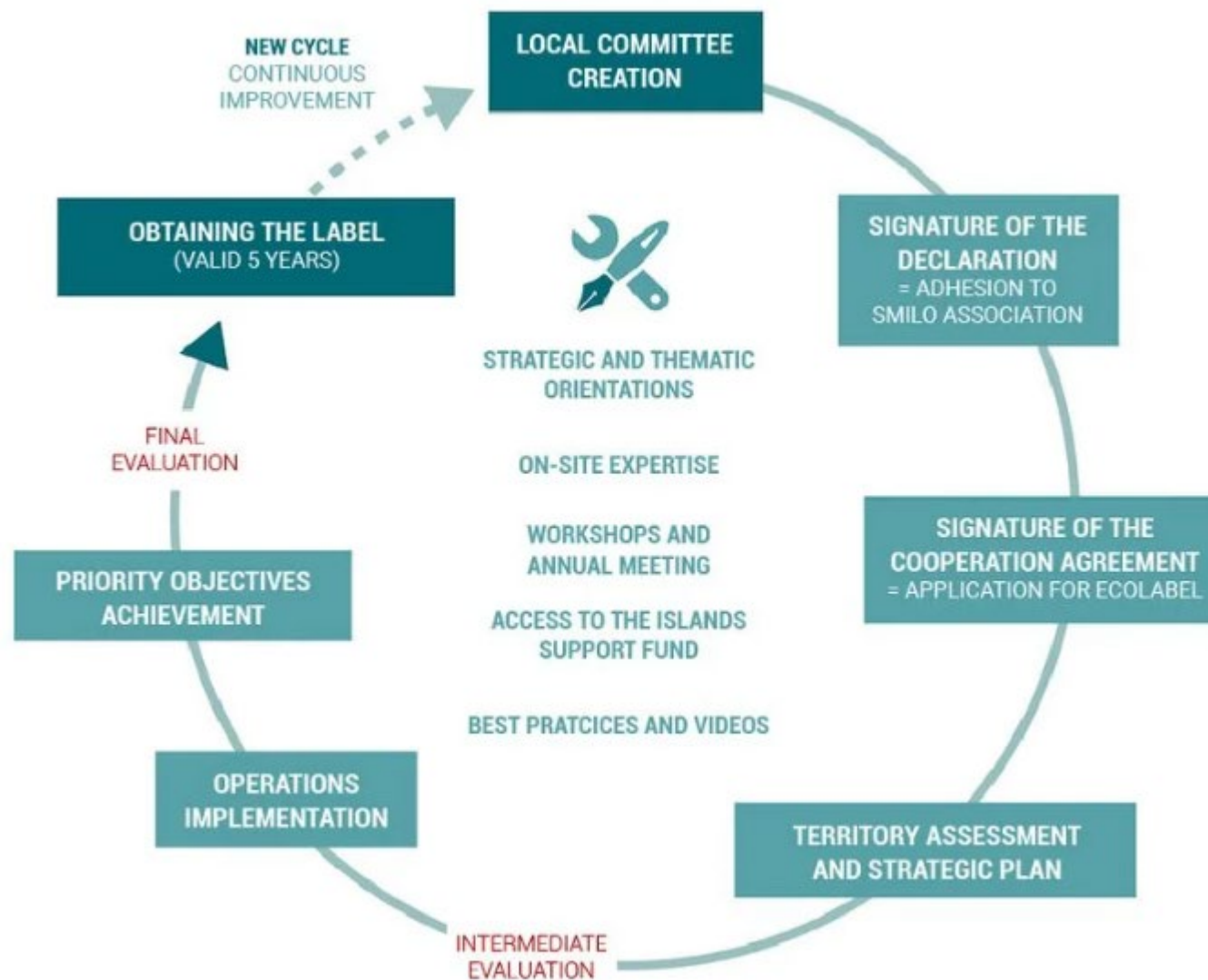

SMILO

SMILO

1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

SMILO

1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

SMILO

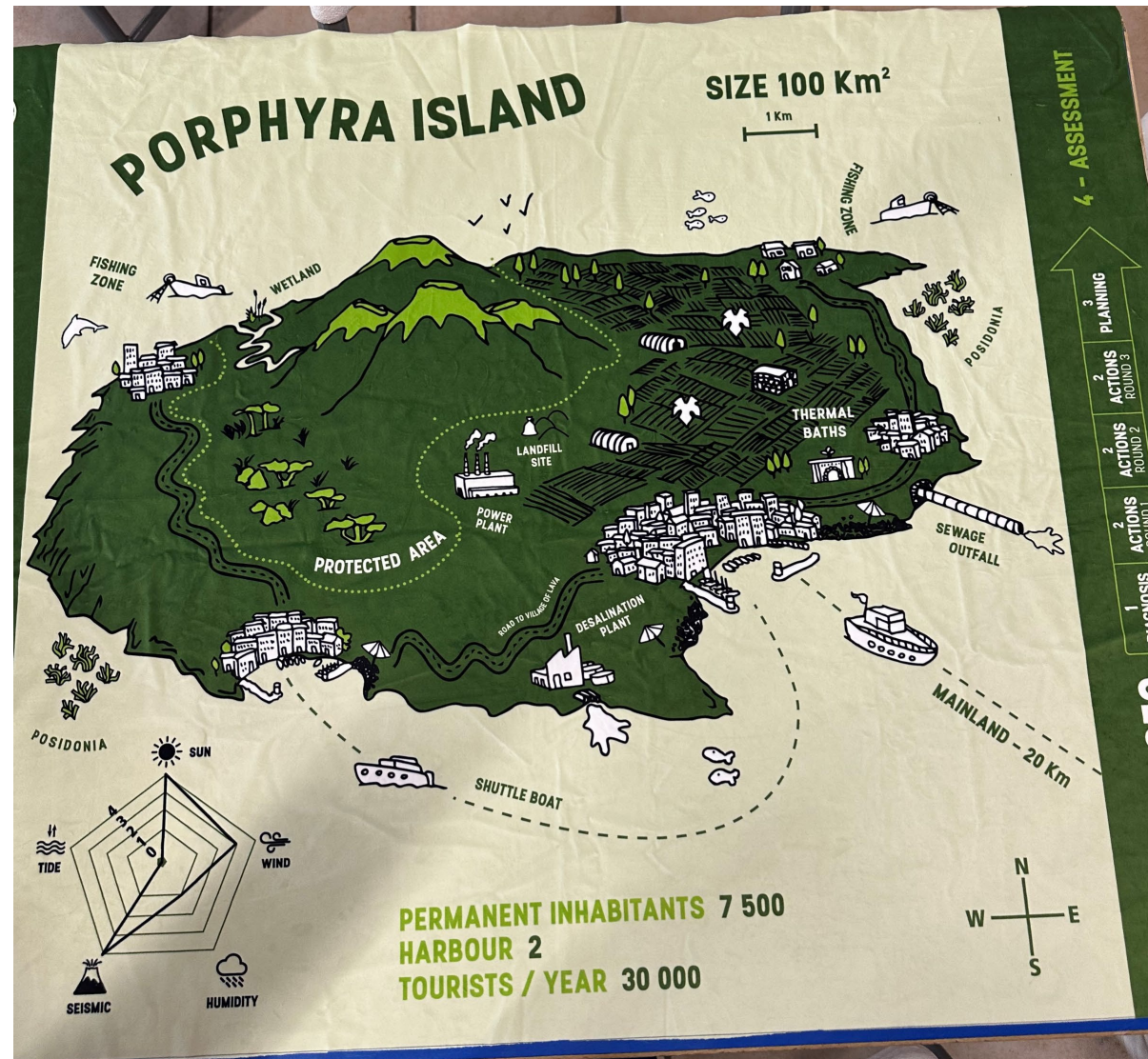
1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

0

SMILO

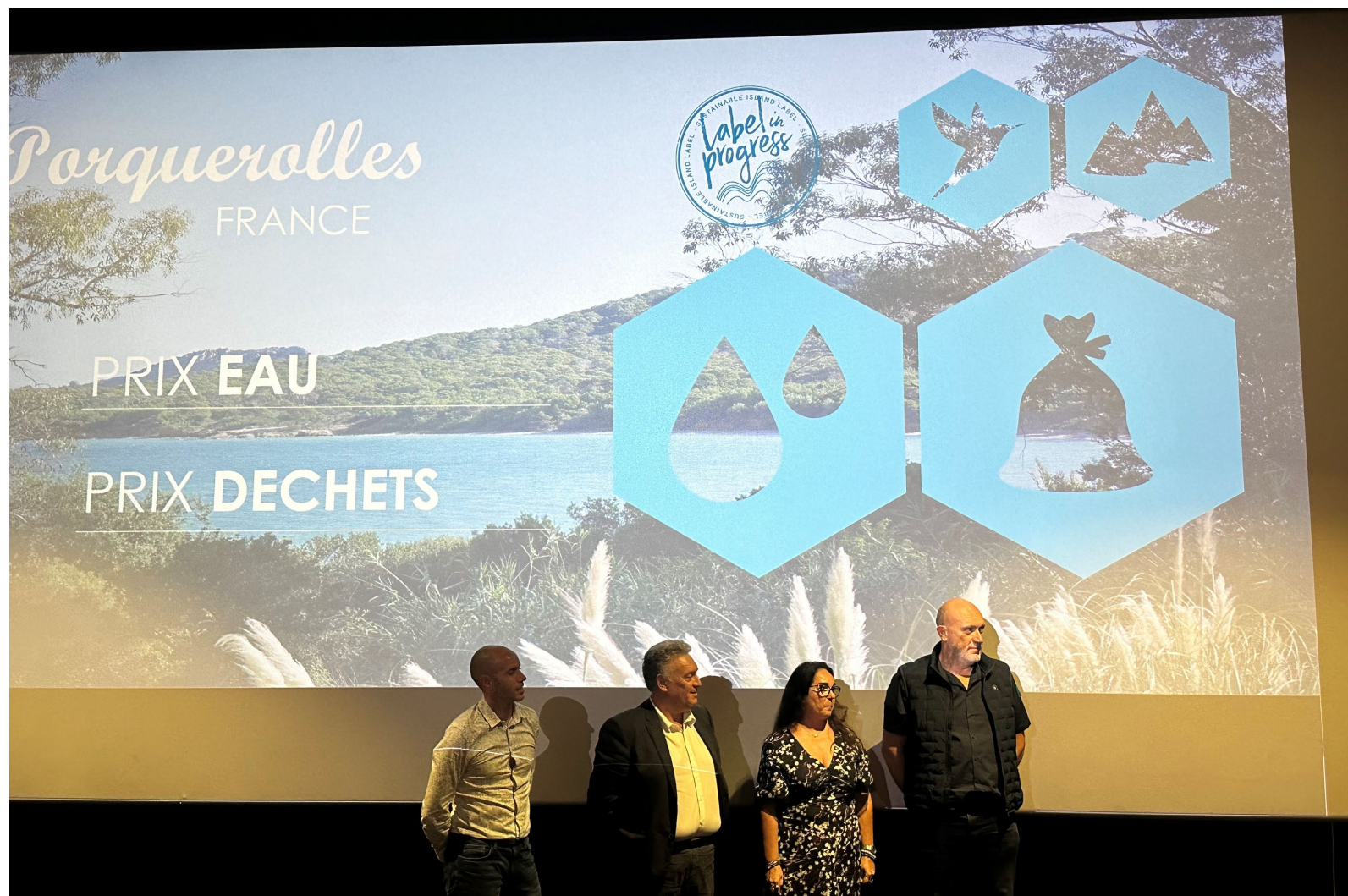
1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

SMILO

1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

0

SMILO tapper ind i EU's ønsker om energifællesskaber

Energy communities

Citizen-driven energy actions that contribute to the clean energy transition, advancing energy efficiency within local communities.

PAGE CONTENTS

Backed by EU Legislation

Initiatives for energy communities

Related links

Energy communities enable collective and citizen-driven energy actions to support the clean energy transition.

They can contribute to increasing public acceptance of renewable energy projects and make it easier to attract private investments in the clean energy transition. Energy communities can be an effective means of re-structuring our energy systems, by empowering citizens to drive the energy transition locally and directly benefit from better energy efficiency, lower bills, reduced energy poverty and more local green job opportunities.

Recognising the potential contribution of energy communities in achieving a more secure, affordable and cleaner energy system for Europe, the REPowerEU Plan put forward the shared political objective of achieving 1 energy community per municipality with a population of more than 10 000 by 2025.

© VectorMine/AdobeStock

1. Vand og sanitet
2. Økosystemer og biodiversitet
3. Affald
4. Landskab og kulturarv
5. Energi

Handlinger – hvor kan man gå i gang?

SMILO

 REMINDER: ISLANDS FUND Blue x SMILO – Call for proposals

Are you a grassroots organisation? Do you want to make a difference for islands sustainable development?

Once again, SMILO teams up with Blue this year to launch a new Call for proposals of SMILO Islands Fund.

 This call is open to local organisations working on islands engaged in SMILO's labelling process or active members of SMILO islands network (valid membership).

The concrete solutions that will be supported will address one of the following themes:

- Sustainable tourism
- Biodiversity conservation and restoration in protected areas (existing or to be created), in view of favouring MPAs (Marine Protected Areas)

 Applications are open until **November 12, 2024!**

Inspiration: Andelsgårde

<https://www.youtube.com/watch?v=QIWD3-JilJk&t=33s>

Det er nu, vi skal handle og sammen sikre vores børn en bæredygtig fremtid. Andelsgaarde oplyser om krisens årsager og viser konkrete løsninger: Vi genopbygger jorden på gårdene, giver naturen plads og understøtter **et grønt generationsskifte i landbruget.**

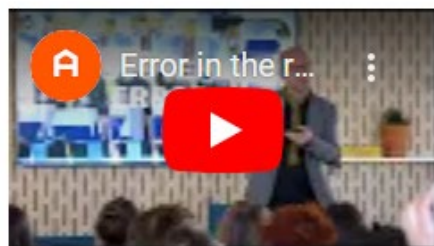
0

Inspiration: Almen R

Vi ser et ejendomsmarked, der er frosset fast omkring det individuelle ejerskab og risiko, køb og salg og profitdreven ejendomsudvikling

- styret af låst lovgivning, praksis og værktøjer. Det er en logik, der insisterer på en enkelt, dominerende boligform: En-familieboligen –parcelhuse og lejligheder – uden bevidsthed om kollektive kvaliteter, fælles drømme, bæredygtighed eller – for den sags skyld – økonomisk og ressourcemæssig effektivitet.

Men vi tror på, at det kan ændres! Delebiler, sociale medier, husbytteservices, musikdeling, andelsgårde... Alle er de nye disruptive forretningsmodeller baseret på samskabelse, deleøkonomi, crowdfunding og andre sociale modeller, der radikalt ændrer en lang række industrier.

Almenr vil vende ejendomsudvikling og ejendomsmarked på hovedet med sociale disruptioner!

Almenr har sat sig for at innovere landsbyen! Vi skaber fællesskaber omkring boligen og nytænker måden, vi skaber boligfællesskaber på. Vi kalder det Landsby 2.0 og vores motto er "Mere. Sammen".

Vores vision er at skabe et menneskeligt samfund i landsbyskala – med langt flere boligfællesskaber i alle former – et mere mangfoldigt, bæredygtigt og socialt ejendomsmarked på beboernes betingelser. Vi gør det via en international, kooperativ platform, der med moderne værktøjer hjælper med at skabe fællesskaber og vil revolutionere finansieringen af boliger.

Inspiration: Almen R

www.almenr.dk

Almenr

fremtidens bofællesskaber

Har du en ejendom, som du gerne vil lave om til bofællesskab?

Er du for eksempel grundejer, en kommune, arkitektfirma eller blot en gruppe venner med en god idé? Så kontakt os og hør, hvordan vi kan hjælpe

+45 31 11 17 32 info@almenr.dk

BRYGHUSPLADSEN 8, DK-1473 KØBENHAVN

CVR: 39174480

Nyhedsbrev

FAQ

PRESSE

Facebook

Inspiration: Ny grøn arealfond

Pressemeddelelse Klima Teknik og miljø

Kommunerne er klar til at stå i spidsen for en ambitiøs omlægning af vores arealer

Med Aftale om et grønt Danmark er sporene for de kommende års grønne omstilling nu lagt, og kommunerne får en central rolle i at omlægge vores arealer til gavn for klima og vandmiljø, og så der bliver mere plads til naturen.

24. juni 2024

<https://www.kl.dk/forsidenyheder/2024/juni/kommunerne-er-klar-til-at-staa-i-spidsen-for-en-ambitioes-omlaegning-af-vores-arealer>

Flere fluer med ét smæk

- Mere natur
- Nye former for landbrug og anvendelse af jorden
- Flere faste indbyggere
- Større boligmasse – mere at vælge imellem og i bedre stand
- Turisme der giver noget til hele øen, og som ”tager” mindre